

මූල්‍ය හා බැංකු සංවර්ධනය

මුදල් සැපයුම

රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,200 කින් මුදල් සැපයුම ඉහළ ගිය 1977 වර්ෂය, පිළිවෙලින් දෙවන වසරටත් මුදල් සැපයුමේ ඉතා තියුණු ප්‍රසාරණයක් පෙන්නුම් කළේය. මෙය, සියයට 29 ක වැඩිවීමක් වූ අතර 1976 දී එය සියයට 35 ක් ද, 1975 දී සියයට 5 ක් ද, 1974 දී සියයට 6 ක් ද විය. ඇත්තවශයෙන්ම, 1973 සිට 1977 දක්වා වූ වර්ෂ 4 මුළුල්ලේ මුදල් සැපයුම දෙගුණ වී ඇති අතර එම වැඩිවීමෙන් පහෙත් හතරකට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් සිදුවූයේ 1976 දී හා 1977 දී ය.

1977 වර්ෂය තුළදී මුදල් සැපයුමේ මාසික සාමාන්‍යය ඉකුත් වර්ෂයට වඩා සියයට 32 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළේය. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, 1977 තුළදී මෙය ඉකුත් වසරේ පැවති මට්ටමට වඩා තුනෙන් එක් ගුණයක වැඩිවීමක් වාර්තා කළේය. ඉකුත් වර්ෂයන් හා සසඳන කල, මුදල් සැපයුමේ සාමාන්‍ය වර්ධනය 1974 දී සියයට 18 ක් ද, 1975 දී සියයට 2 ක් ද, 1976 දී සියයට 22 ක් ද විය. මේ සම්බන්ධ සංසන්දනාත්මක විස්තරයක් පසුව එන 1෪ වන සංඛ්‍යා සටහනෙන් දක්වේ.

පසුගිය වර්ෂයේදී මෙන්ම, 1977 දී ද මුදල් සැපයුම කෙරෙහි වැදගත් බලපෑමක් ඇති කිරීමට වාරික සාධකවලට නොහැකි විය. ජූලි මාසයේදී හැර, අවුරුද්ද මුළුල්ලේම මුදල් සැපයුමේ අඛණ්ඩ ප්‍රසාරණයක් දක්නට ලැබුණි. සාමාන්‍යයෙන් කිසිම වාරික රටාවක් පිළිබිඹු නොකරන බැංකු විදේශීය වත්කම්වල වැඩිවීම, මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණය සඳහා ඉවහල් වූ ප්‍රධානතම සාධකය වූයෙන්, ඉහත කී කරුණ ඒ මගින් මැනවින් විස්තර කෙරේ. මීට අමතරව, සමුපකාර ආයතනයන් සඳහා දෙන ලද වෙළෙඳ බැංකු ණයෙහි ද සාමාන්‍ය වාරික උච්චාවචනයන් දක්නට නොලැබුණි. සාමාන්‍යයෙන් සමුපකාර ආයතනයන්ට දෙනු ලබන වෙළෙඳ බැංකු අත්තිකාරම් වර්ෂයේ මුල් භාගය තුළදී තියුණු ලෙස ඉහළ යන අතර වර්ෂය අවසාන වන විට ක්‍රමයෙන් අඩු වී යයි. එයට හේතුව, අවසාන කාර්තුවේ දී මෙකී අත්තිකාරම් නැවත ගෙවා දැමීමයි. 1977 වර්ෂය තුළදී සමුපකාර ආයතනයන්ට දෙන ලද අත්තිකාරම් වසරේ මුල් කාර්තු තුනේදී තියුණු ලෙස වැඩිවූ අතර, සෙසු කාලය තුළදී ද නොකඩවා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල, 1977 දී වූ මූල්‍ය ප්‍රසාරණයේ විශේෂ ලක්ෂණය වූයේ, මුල් කාර්තුවේ දී තියුණු වැඩිවීමක් දෙවැනි සහ තෙවැනි කාර්තුවලදී මධ්‍යස්ථ වැඩිවීමක් අවසාන කාර්තුවේ දී වූ තියුණු වැඩිවීමක් ය.

මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණයට බලපෑ හේතු සහ එහි සංයුතිය 16 වැනි සංඛ්‍යා සටහනින් පෙන්වා ඇත. මුදල් සැපයුමේ වැඩිවීම සමන්විත වූයේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 489 කින් වැඩි වූ ඉල්ලුම් තැන්පතු වලින් හා රුපියල් දශ ලක්ෂ 711 කින් වැඩි වූ මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල් දැරීම වලිනි.

1977 වර්ෂයේ දී මුදල් සැපයුමේ ප්‍රසාරණයට බලපෑ ප්‍රධානතම සාධකය වූයේ බැංකු විදේශීය වත්කම්හි වූ සැලකිය යුතු වැඩිවීමයි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල, බැංකු විදේශීය වත්කම්හි වූ තියුණු වැඩිවීම රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,943* ක් විය. මෙම වැඩිවීම වර්ෂය තුළදී ගෙවුම් ශේෂයේ වූ ශක්තිමත් තත්ත්වය පිළිබිඹු කරන්නක් විය. මුදල් සැපයුම වැඩිවීම කෙරේ ප්‍රධාන වශයෙන්ම දායක වූ සාධකය වශයෙන් බැංකු විදේශීය වත්කම් හි බලපෑම කැපී පෙනුන පිළිවෙලින් දෙවැනි වර්ෂය මෙය විය. 1975 වර්ෂය තුළදී වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 215 ක අඩුවීම හා සසඳන කල්හි ඉකුත් වසරේ ශුද්ධ විදේශීය බැංකු වත්කම් හි වැඩිවීම රුපියල් දශ ලක්ෂ 470 ක් විය.

* සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල, බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් හි පොත්වල සඳහන් වටිනාකම වර්ෂය තුළදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,597 කින් ඉහළ ගියේය. මෙම වැඩිවීමෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් හෙවත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,199 ක් විනිමය අනුපාතිකයන්හි වෙනස් වීම් නිසා පවත්නා වත්කම ප්‍රති ඇගයීමේ හේතුවෙන් ඇතිවිය. තවද, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලින් ලබාගත් විශේෂ හැර ගැනුම් ඒකක දශ ලක්ෂ 55, මහ බැංකුවේ වත්කම් හා වගකීම් ගිණුම්වල සඳහන් කිරීමේ දී යොදාගනු ලැබූ විනිමය අනුපාතිකයන්හි වෙනස්කම් හේතුකොටගෙන රුපියල් දශ ලක්ෂ 456 ක වැඩිවීමක් ද ඇතිවිය. බැංකු විදේශීය වත්කම්වල වූ මෙම වැඩිවීම මගින් මුදල් සැපයුමේ වැඩිවීමට බලපෑමක් ඇති නොවූ හෙයින්, මුදල් සැපයුම වැඩිවීමට හේතු වූ සාධක විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී එය ඉවත් කර ඇත.

15 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

මුදල් සැපයුමේ වෙනස්වීම 1975-77

කාලවර්ෂය අවසානයේදී	මුදල් සැපයුම - රුපියල් දහ ලක්ෂ			මෙහික වෙනස %			1974 හා 1975 අතර වෙනස %	1975 හා 1976 අතර වෙනස %	1976 හා 1977 අතර වෙනස %
	1975	1976	1977	1975	1976	1977			
ජනවාරි	2,938	3,127	4,203	- 0.2	+ 0.3	+ 0.9	+ 6.1	+ 6.4	+ 34.4
පෙබරවාරි	2,930	3,213	4,429	- 0.2	+ 2.7	+ 5.4	+ 4.5	+ 9.7	+ 37.9
මාර්තු	3,044	3,391	4,710	+ 3.8	+ 5.5	+ 6.3	+ 0.4	+ 11.4	+ 38.9
අප්‍රේල්	3,046	3,516	4,764	+ 0.1	+ 3.7	+ 1.2	+ 5.3	+ 15.4	+ 35.5
මැයි	2,972	3,582	4,808	- 2.4	+ 1.9	+ 0.9	+ 6.1	+ 20.5	+ 34.2
ජූනි	3,026	3,728	4,947	+ 1.7	+ 4.1	+ 2.9	+ 3.4	+ 23.2	+ 32.7
ජූලි	2,982	3,666	4,893	- 1.4	- 1.7	- 1.1	+ 0.2	+ 23.0	+ 33.5
අගෝස්තු	2,932	3,851	4,912	- 1.6	+ 5.1	+ 0.4	- 2.2	+ 31.3	+ 27.5
සැප්තැම්බර්	3,017	3,889	5,024	+ 2.8	+ 1.0	+ 2.3	- 3.5	+ 28.9	+ 29.2
ඔක්තෝබර්	3,047	3,988	5,052	+ 1.0	+ 2.5	+ 0.7	- 2.2	+ 30.9	+ 26.9
නොවැම්බර්	3,047	4,019	5,254	+ ...	+ 0.8	+ 3.8	+ 1.3	+ 31.9	+ 30.7
දෙසැම්බර්	3,088	4,166	5,366	+ 1.3	+ 3.7	+ 2.1	+ 4.8	+ 34.9	+ 28.8
මෙහික සාමාන්‍යය	3,005	3,678	4,864	+ 0.4	+ 2.5	+ 2.1	+ 1.9	+ 22.4	+ 32.5

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ජන බැංකුව.

16 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

මුදල් සැපයුමේ වෙනස්වීම් සහ ඒ කෙරෙහි බලපෑ සාධක 1975-1977*

රුපියල් දශලක්ෂ

	1974/1975 අග	1975/1976 අග	1976/1977 අග
1. සැකැස්ම			
1.1 ඉල්ලුම් තැන්පතු ..	+ 72	+ 607	+ 489
1.2 ව්‍යවහාර මුදල් ..	+ 71	+ 471	+ 711
2. මුදල් සැපයුමෙහි ශුද්ධ වෙනස්වීම් ..	+ 143	+ 1077	+ 1200
3. විශ්ලේෂණය			
3.1 බැංකු විදේශීය වත්කම් (ශුද්ධ) ..	- 215	+ 470	+ 1943
3.2 පෞද්ගලික අංශය ..	+ 131	+ 70	- 70
3.2.1 රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය ..	- 47	+ 43	+ 614
සමුපකාර ආයතනයන්ට පෞද්ගලික අංශයේ අනෙකුත් ගනුදෙනු කරුවන්ට ..	- 11	+ 113	+ 568
3.2.2 රාජ්‍ය සංස්ථා සතු කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු ..	- 32	+ 42	- 294
සමුපකාර ආයතනයන් සතු පෞද්ගලික අංශයේ අනෙකුත් ගනුදෙනු කරුවන් සතු ..	- 7	- 21	- 45
3.2.3 වෙළඳ බැංකුවල අනෙකුත් වත්කම් හා වගකීම් (ශුද්ධ) ..	+ 30	- 46	- 676
3.3 රාජ්‍ය අංශය ..	+ 272	+ 541	- 676
3.3.1 වෙළඳ බැංකු ණය ..	- 8	+ 367	+ 132
3.3.2 මහ බැංකු ණය ..	+ 171	+ 363	- 187
3.3.3 බැංකු තැන්පතු හා මුදල් ශේෂ ..	+ 120	- 273	- 223
3.3.4 මහ බැංකුවේ අනෙකුත් වත්කම් සහ වගකීම් (ශුද්ධ) ..	- 11	+ 83	- 398
3.4 භූවමාරු වෙමින් පවත්නා ශීර්ෂ ..	- 47	- 3	+ 4

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

* සලකුණු වලින් මුදල් සැපයුම කෙරෙහි වූ බලපෑම දක්වේ.

ඉකුත් වසරේ වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 70 ක නියුණු ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම හා සසඳන කල්හි, 1977 වර්ෂය තුළදී පෞද්ගලික අංශයේ කටයුතු (රාජ්‍ය සංස්ථා හා සමුපකාර ආයතන ඇතුළත් වන පරිදි නිර්වචනය කරන ලද) මුදල් සැපයුම මත ඒ හා සමාන ප්‍රමාණයක සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇති කළේය. 1970 න් පසුව පෞද්ගලික අංශය මගින් මුදල් සැපයුම මත සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇති කළ ප්‍රථම විනාඩි මෙය විය. මෙකී සංකෝචනාත්මක බලපෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවූයේ, රාජ්‍ය සංස්ථා හා අනෙකුත් පෞද්ගලික අංශයේ ගණුදෙනුකරුවන් විසින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉතුරුම් හා කාලීන තැන්පතු වැඩිකර ගැනීමත්, වෙළඳ බැංකු වත්කම් හා ගිණුම් හි (ශුද්ධ) ඇතිවූ නියුණු වැඩිවීමත් ය.

පෞද්ගලික අංශය උප අංශවලට බෙදීමේදී, සමුපකාර ආයතන හා රාජ්‍ය සංස්ථාවල කටයුතු මුදල් සැපයුම මත පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 523 ක හා රුපියල් දශ ලක්ෂ 320 ක ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම් ඇතිකළ බව පෙනීයයි. අනෙක් අතට, පෞද්ගලික අංශයේ ගණුදෙනුකරුවන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 238 ක සංකෝචනාත්මක බලපෑමකට දැක වූ අතර,

වෙළඳ බැංකුවල අනෙකුත් වගකීම් හා ගිණුම් හි (ශුද්ධ) සංකෝචනාත්මක බලපෑම රුපියල් දශ ලක්ෂ 676 ක් විය. දේවැනිව කී කොටස සමන්විත වූයේ වෙළඳ බැංකු මගින් වර්ෂය තුළදී ලබන ලද ලාභ, ඉදිරි විනිමය අනුපාතික ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් කරන ලද ගැලපිලි, විනිමය අනුපාතිකය ඒකීයකරණය කිරීමේ හේතුවෙන් අවිනිශ්චිත ගිණුම්වල තබන ලද විවිභිස වටිනාකම්, සහතික කිරීම් යටතේ වගා කටයුතු සඳහා ලබන ලද ණය ප්‍රමාණයන් හා සහතික මිල ක්‍රමය යටතේ නොපියවන ලද ලැබීම් වලිනි. 1977 වර්ෂය තුළදී රාජ්‍ය සංස්ථා හා සමුපකාර ආයතනයන් මගින් ඇති කරන ලද ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම මුළුමනින්ම වාගේ මෙකී අංශයන් මගින් යොදා ගන්නා ලද බැංකු ණය හේතුකොටගෙන සිදුවූවකි. සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් කල, රාජ්‍ය සංස්ථාවන්ට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 614 කින් ඉහළ ගිය අතර, සමුපකාර ආයතනයන් සඳහා දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 568 කින් වැඩි විය. අනෙක් අතට, පෞද්ගලික අංශයේ අනෙකුත් ගනුදෙනු කරුවන්ට දෙන ලද වෙළඳ බැංකු ණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 618 කින් ඉහළ ගියද, ඒ මගින් ඇතිවූ ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑම එම අංශයේ කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු වල වූ ඉතා විශාල වැඩිවීම මගින් මුළුමනින්ම වාගේ සමහන් විය. සමස්ථයක් වශයෙන්, මෙකී තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 856 කින් වැඩි වූයෙන්, වර්ෂය තුළදී මුදල් සැපයුම මත රුපියල් දශලක්ෂ 238 ක සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන්නට යෙදුණි.

වසරේ අවසාන කාර්තුව තුළදී පෞද්ගලික අංශයේ අනෙකුත් ගනුදෙනුකරුවන් සතු වූ ඉතුරුම් හා කාලීන තැන්පතු ඊට වඩා තියුණු වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරමින් රුපියල් දශලක්ෂ 422 කින් ඉහළ ගියේය. මෙය, වසරේ මුල් කාර්තු තුනේදී වැඩිවූ ප්‍රමාණයන්ට බොහෝ සෙයින් සමාන විය. අවසාන කාර්තුවේදී ඉතුරුම් හා කාලීන තැන්පතු වල වූ තියුණු වැඩිවීම බොහෝ දුරට සැප්තැම්බර් මාසය මුලදී හඳුන්වා දෙන ලද පොලී අනුපාතික සංශෝධනයන් හේතුකොටගෙන ඇතිවූ යහපත් ප්‍රතිඵල නිසා සිදුවන්නට ඇත. මෙකී වාසිදායක වර්ධනය සිදු නොවූයේ නම්, වර්ෂය තුළදී සමස්ථ මූල්‍ය ප්‍රසාරණය මීට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි වන්නට ඉඩ තිබුණි.

1977 මූල්‍ය සංවර්ධනයන්හි වැදගත් ලක්ෂණයක් වූයේ, මුදල් සැපයුම මත රජයේ මූල්‍ය කටයුතු මගින් ඇති කරන ලද බලපෑමේ වූ වෙනස්වීමයි. සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ වර්ෂය තුළදී බැංකු ක්‍රමය සමග වූ රජයේ මූල්‍ය කටයුතු මුදල් සැපයුම මත රුපියල් දශලක්ෂ 676 ක සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇති කළේය. කෙසේ වුවද, මෙකී වැඩිවීමෙන් විශාල කොටසක් එනම්, රුපියල් දශ ලක්ෂ 398 ක් පෙන්නුම් කෙරුණේ මහ බැංකුවේ* අනෙකුත් වගකීම් හා ගිණුම් හි වූ ඉතා තියුණු වැඩිවීමක් මගිනි. මෙහි ප්‍රධානතම ශීර්ෂයන් වූයේ ආසියානු නිශ්කාෂණ සංගමයේ සසඳා නොමැති හිමිකම් හා බැංකුවේ ශුද්ධ ලාභයයි.

මහ බැංකුවේ අනෙකුත් වගකීම් හා ගිණුම් (ශුද්ධ) අත්ගළ විට, රාජ්‍ය අංශය මගින් මුදල් සැපයුම මත ඉකුත් වසරේ දී ඇති කරන ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 457 ක ප්‍රසාරණාත්මක බලපෑමක් හා සැසඳීමේදී මෙම වසරේ මෙකී අංශය මගින් ඇති කරන ලද බලපෑම රුපියල් දශ ලක්ෂ 278 කින් සංකෝචනාත්මක විය. පිළිවෙලින් වර්ෂයන් දෙක මුළුල්ලේම අයවැයෙහි ඇති වූ ප්‍රසාරණාත්මක හිඟයන්ට පසුව 1977 දී රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය මගින් ඇති කරන ලද සංකෝචනාත්මක තත්වය, ආර්ථිකයේ මූල්‍ය අස්ථායීතාවය අඩු කිරීමෙහි ලා ප්‍රයෝජනීය වර්ධනයක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

* ඇත්තවශයෙන්ම, වර්ෂය තුළදී මහ බැංකුවේ අනෙකුත් වගකීම් හා ගිණුම් හි (ශුද්ධ) පොත්වල සඳහන් වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,053 කින් වැඩි විය. මෙම වැඩිවීමට හේතුවූ ප්‍රධාන සාධකය වූයේ ජාත්‍යන්තර සංවිත ප්‍රති ඇගයීම් ගිණුමෙහි වූ තියුණු වැඩිවීමයි. 1977 වර්ෂය තුළදී මෙහි වූ වැඩිවීම රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,655 ක් විය. විනිමය අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම් හේතුකොටගෙන පවත්නා වත්කම් ප්‍රති ඇගයීමේ හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර සංවිතවල වූ වෙනස්වීම්, එකී විනිමය අනුපාතික වෙනස්වීම් නිසා වෙළෙඳ බැංකු වලට ලැබෙන ලාභ හෝ පාඩු යහ ඉදිරි විදේශ විනිමය වගකීම් වලින් මහ බැංකුව වෙත එකතුවන ලාභ හෝ පාඩු, මෙකී ගිණුමෙහි වාර්තා විය. මෙම ගනුදෙනු සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර සංවිත ප්‍රති ඇගයීම් ගිණුමෙහි වූ වැඩිවීම් රුපියල් දශලක්ෂ 1,199 ක් විය. මීට අමතරව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලින් ලබාගත් විදේශ හැර ගැනීම් ඒකක දශලක්ෂ 55, වත්කම් හා වගකීම් ගිණුම් වල සඳහන් කිරීමේදී යොදාගනු ලැබූ විනිමය අනුපාතිකයන් වෙනස්වීම් නිසා රුපියල් දශ ලක්ෂ 456 ක් මෙම ගිණුමට බැරකර ඇත.

සාරාංශයක් ලෙස ගත් විට, 1977 වර්ෂයේ දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,200 කින් වූ මුදල් සැපයුමේ වාර්තාගත වැඩිවීම කෙරේ බලපෑ ප්‍රධානතම සාධකය වූයේ ශුද්ධ විදේශීය බැංකු වත්කම්වල වූ නියුණු වැඩිවීමයි. විශේෂයෙන්ම වසරේ අවසාන කාර්තුවේදී වූ වාසි සහගත රාජ්‍ය අයවැය උපනතිය හා පෞද්ගලික අංශයේ අනෙකුත් ගණුදෙනු කරුවන් සතු වූ කාලීන හා ඉතුරුම් තැන්පතු වල වූ සැලකිය යුතු වැඩිවීම සිදු නොවන්නට, වර්ෂය තුළදී වූ මූල්‍ය සංවර්ධනය තවදුරටත් අයහපත් වන්නට ඉඩ තිබුණි. ඉහතකී වාසිදායක උපනතීන් මධ්‍යයෙහි වුවද මිල ස්ථායීතාවය රැක ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ගැටළු මතු කරමින් පිළිවෙලින් දෙවන වසරටත් මුදල් සැපයුමේ නියුණු ඉහළ යාමක් වාර්තා විය.

වෙළඳ බැංකු කටයුතු

පිළිවෙලින් දෙවන වසරටත්, 1977 වර්ෂය තුළදී වෙළඳ බැංකු සම්පත්වල නියුණු වැඩිවීමක් වාර්තා විය. සමස්ථයක් වශයෙන් ගත් කල, වර්ෂය තුළදී වෙළඳ බැංකු සම්පත් රුපියල් දශ ලක්ෂ 3701 කින් හෙවත් සියයට 47 කින් වැඩිවුණි. ඉකුත් වසරේදී මෙන්ම සම්පත්වල වර්ධනය වේගවත් කිරීමෙහිලා මූලික වූයේ තැන්පතු වල වූ නියුණු වැඩිවීමයි. වර්ෂය තුළදී කාලීන හා ඉතිරි කිරීම් තැන්පතු රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,250 කින් ඉතා විශාල ලෙස වැඩි වූ අතර ඉල්ලුම් තැන්පතු රුපියල් දශ ලක්ෂ 601 කින් වැඩිවිය. වත්කම් වල වූ මෙම වැඩිවීම තවදුරටත් විශාල වූයේ ගෙවා නිමි ප්‍රාග්ධනය, සංචිත අරමුදල් හා නොනෙදූ ලාභ, අත්තර් බැංකු විදේශීය ණය ගැනීම් සහ අනෙකුත් වගකීම්වල වූ වැඩිවීම හේතුකොටගෙනය. ඉකුත් වර්ෂයන් දෙකෙහිදීම පහත වැටීමක් පෙන්නුම් කළ මුළු තැන්පතු වලට ද්‍රවශීල වත්කම්හි වූ මාසික සාමාන්‍ය අනුපාතය සහ මුළු තැන්පතු වලට මුදල්වල වූ මාසික සාමාන්‍ය අනුපාතය මෙම වර්ෂයේදී පැහැදිලි වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළේය. 1976 දී සියයට 30 ක්ව පැවති මුළු තැන්පතු වලට වූ ද්‍රවශීල වත්කම්හි මාසික සාමාන්‍ය අනුපාතය 1977 දී සියයට 34 දක්වාද, 1976 දී සියයට 11 ක්ව පැවති මුළු තැන්පතු වලට වූ මුදල්වල මාසික සාමාන්‍ය අනුපාතය සියයට 14 දක්වා ද වැඩිවිය. 1976 වර්ෂය අවසානයේ පැවති තත්වය හා සසඳන කල 1977 අවසානයේ දී වෙළඳ බැංකු ද්‍රවශීලතා තත්වයේ පැහැදිලි දියුණුවක් මෙකී වෙනස්කම් මගින් පෙන්නුම් කෙරුණි.

වෙළඳ බැංකුවල වර්ධනය වූ මෙම සම්පත් යොදාගනු ලැබුවේ සංඝාතවත්, සමුපකාර ආයතන සහ අනෙකුත් දේශීය පෞද්ගලික අංශය වෙත ණය ලබාදීමටත්, මහ බැංකුව වෙත වූ සංචිත දැරීමටත්, ස්ථාවර හා අනෙකුත් වත්කම් පවත්වා ගැනීමට සහ විදේශීය ශේෂ වැඩිකර ගැනීමටත්ය. සමස්ත වශයෙන් වර්ෂය තුළදී වෙළඳ බැංකු විසින් රාජ්‍ය සංඝාතවන්ට දෙන ලද අත්තිකාරම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 614 කින් වැඩිවූ අතර සමුපකාර ආයතන සඳහා දෙන ලද අත්තිකාරම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 568 කින් වැඩිවිය. අනෙකුත් දේශීය පෞද්ගලික අංශය සඳහා වූ වෙළඳ බැංකු අත්තිකාරම් හා ආයෝජන රුපියල් දශ ලක්ෂ 618 කින් වැඩිවිය. අනෙක් අතට, වෙළඳ බැංකු වෙතැති මෙම අංශය සතු තැන්පතු රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,164 කින් වැඩිවීම හේතුකොටගෙන, වෙළඳ බැංකුවලට රුපියල් දශ ලක්ෂ 546 ක ශුද්ධ වත්කම් ගලායාමක් සිදුවුණි. 1977 වර්ෂය තුළදී මහ බැංකුව වෙත වූ වෙළඳ බැංකු සංචිත රුපියල් දශ ලක්ෂ 328 කින් වැඩි වූ අතර විදේශ විනිමය ශේෂයන් (ශුද්ධ) රුපියල් දශ ලක්ෂ 638 කින් වැඩිවිය. මීට අමතරව, වෙළඳ බැංකු තම ස්ථාවර හා අනෙකුත් වත්කම් වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 570 යොදා ගන්නා ලද අතර ඔවුන් සතු කැටු මුදල් රුපියල් දශ ලක්ෂ 100 කින් වර්ධනය විය.

බැංකු ශාඛා ව්‍යාප්තිය

ඉකුත් වසරේදී විවෘත කරන ලද වෙළඳ බැංකු ශාඛා කාර්යාල 77 ට අනතුරුව 1977 වර්ෂයේ දී බැංකු ශාඛා කාර්යාල 76 ක් විවෘත කරන ලදී. මෙයින් 49 ක් ලංකා බැංකුව විසින් කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානයන්හි විවෘත කරන ලද ශාඛා කාර්යාලයන් (පූර්ණ ශාඛාවල මෙන් අංග සම්පූර්ණ කටයුතු නොමැති) වූ අතර ඉතිරි 27 පූර්ණ ශාඛාවන් විය. මේ හා සසඳන කල, ඉකුත් වසරේදී විවෘත කරන ලද කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථාන ගණන 42 ක් වූ අතර පූර්ණ ශාඛා ගණන 35 ක් විය. 1977 වර්ෂය අවසාන වන විට දිවයින තුළ වූ කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථාන මුළු ගණන 390 ක් වූ අතර පූර්ණ ශාඛා කාර්යාල මුළු ගණන 325 ක් විය. කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථානයන්හි පිහිටවූ ශාඛාවන්ට අමතරව ලංකා බැංකුව, තම මුළු ශාඛා කාර්යාල ගණන 79 දක්වා වැඩි කරමින් 1977 වර්ෂය තුළදී නව පූර්ණ ශාඛා 10 ක් විවෘත කරන ලදී. මහජන බැංකුව, වර්ෂය අවසාන වන විට තම මුළු ශාඛා කාර්යාල ගණන 205 දක්වා වැඩිකරමින් 1977 වර්ෂය තුළදී නව ශාඛා කාර්යාල 18 ක් විවෘත කළේය.

මෑත කාලයේදී බැංකු ශාඛා ව්‍යාප්තියෙහි වූ සීඝ්‍ර වර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න කීපයක් මතුවී ඇත. පළමුව, බැංකු ශාඛා ව්‍යාප්තියෙහි සීඝ්‍ර දියුණුව, පැහැදිලිවම දැනට සිටින පුහුණු බැංකු සේවකයන් වෙත අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා කාර්ය සමූහයක් භාරකොට ඇත. දෙවනුව, 1977 වර්ෂය තුළදී බැංකු කොල්ලකෑම් කිහිපයක්ම සිදු වූයෙන් ග්‍රාමීය පෙදෙස්වල බැංකු ශාඛාවන් පිහිටුවීමේදී ඔවුන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව ප්‍රශ්නයක් මතුවී ඇත. තෙවනුව, විවෘත කර ඇති නව ශාඛා කාර්යාල විශාල ගණනෙහි මූල්‍ය ශක්තිය පිළිබඳවත් එතරම් විශාල ශාඛා කාර්යාල ගණනක් අතර පැවතිය යුතු තරඟකාරිත්වය පිළිබඳවත් ප්‍රශ්න මතුවී ඇත.

ප්‍රධාන බැංකුවල ශාඛා ව්‍යාප්තියෙහි වූ සීඝ්‍ර වර්ධනය, ඇතැම්විට බැංකුවල දැනට පවත්නා තත්වය පොදුවේ පහත වැටීමකට හේතුවෙමින් එම බැංකුවල සිටින පුහුණු සේවක පිරිස වෙත අවශ්‍ය ප්‍රමාණයටත් වඩා කාර්ය සමූහයක් භාරකිරීම පිළිබඳව කිසිදු සැකයක් නැත. මේ නිසා යෝජිත බැංකු කළමනාකාරිත්ව ආයතනය මගින් කළයුතු යයි අපේක්ෂා කර ඇති සංවිධානාත්මක ලෙස බැංකු සේවකයන් පුහුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉතා දැඩිව පවතී. මහජනතාව තුළ බැංකු ක්‍රමය කෙරෙහි පවත්නා විශ්වාසය තවදුරටත් පවත්වාගැනීමෙහිලා බැංකු ශාඛාවල ආරක්ෂිත බව ඉතා වැදගත් වන අතර, මෑත කාලයේදී රජය මගින් මෙම ශාඛාවල ආරක්ෂිත කටයුතු ශක්තිමත් කරන්නට යෙදුනි. අනෙක් අතට, මෑත කාලයේදී අත්දුටු බැංකු ශාඛා විකාශනයෙහි තරඟකාරී වර්ධනය මැඩපැවැත්වීම දුරදර්ශී නොවනු ඇත. බැංකු කටයුතු ඒකායන ලෙස ව්‍යාප්ත වී තිබීම පිරිවැය අඩුකරගැනීමකට හේතුවිය හැකි වුවත් එවැන්නක් ලබා ගත හැක්කේ ඒකාධිකාරී තත්වයන් යටතේ සාමාන්‍යයෙන් අසතුටුදායක වීමට ඉඩ ඇති බැංකු සේවා සහ ඒවායේ ශුණය කැපකිරීමක් මගිනි. බැංකු ශාඛාවල මූල්‍ය ශක්තිය ගැන සලකා බැලීමේදී ආරම්භක වර්ෂවලදී ඇතිකළ ඇතැම් නව ශාඛාවන්හි මූල්‍ය ශක්තිය අඩුවීම, අධික තරඟකාරිත්වය නිසා සිදුවන්නක්ද යන්න පැහැදිලි නැත. නාගරික පෙදෙස්වල වුවද නව ශාඛාවන්හි යහපත් මූල්‍ය තත්වයන් පෙන්වුම් කිරීමට සෑහෙන කාලයක් ගතවේ. එමෙන්ම ග්‍රාමීය පෙදෙස්වල ඇති බැංකු ශාඛාවන් ග්‍රාමීය ණය ලබාදීමේ වැදගත් මාර්ගයක් වන බවත්, මෙකී බැංකු ශාඛාවන් මගින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක ඉතිරි කිරීම් සංවලනයක් සිදුවී තිබෙන බවත් මතක තබාගැනීම වැදගත්වේ.

පොලී අනුපාතික

ආර්ථිකයේ පුරාම පැතිර ගිය උද්ධමනකාරී පීඩනයන්ට එරෙහිව පොලී අනුපාතිකයන් සැලකිය යුතු අන්දමින් ඉහළ මට්ටමකට නංවාලමින් 1977 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ පොලී අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියේ මූලික වෙනස්වීමක් සිදු විය. පොලී ප්‍රමාණ සංශෝධනයන් ප්‍රධාන වශයෙන්ම එල්ල වූයේ වෙළෙඳපල කෙටිකාලීන අරමුණු සඳහා වූ පොලී ප්‍රමාණයන් කෙරෙහි වූ අතර, බැංකු පොලී අනුපාතිකයේ ඉහළ දැමීම මගින් ඉහළ අනුපාතිකයන් කරා ගමන් කිරීම ඇරඹුණි. ජනවාරි මස 26 වැනි දින සිදු කරන ලද මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකයෙහි ප්‍රථම සංශෝධනය මගින් එය සියයට 2 කින් වැඩි කරමින් සියයට 8.5 දක්වා ඉහළ දමන ලදී. 1977 අගෝස්තු 31 දින එය තවදුරටත් සියයට 1 කින් ඉහළ දමමින් සියයට 10 දක්වා වැඩි කරන ලදී. දෙවැනි සංශෝධනය, වෙළෙඳ බැංකුවලට මහ බැංකුව මගින් දෙන පිළිසරණයන් යම් යම් සීමාකිරීම්වලට ලක් කිරීම හා සම්බන්ධ වූවකි. එය එසේ කරන ලද්දේ, වෙළඳ බැංකුවල තැන්පතු සහ ණය දීමේ අනුපාතික කෙරෙහි වඩා ඵලදායී බලපෑමක් ඇතිකිරීම සඳහා ය. ඉන් අනතුරුව, ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ තැන්පතු සඳහා වූ පොලී අනුපාතිකයන් ඉහළ දැමීමට පොළඹවන ලදී. සැප්තැම්බර් 7 වෙනි දින සිට ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ ඉතිරි කිරීමේ තැන්පතු සඳහා වූ පොලිය සියයට 7.2 සිට සියයට 8.4 දක්වා වැඩි කරන ලද අතර, එදින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි, 6 මාසික ස්ථාවර තැන්පතුවල පොලිය වර්ෂයකට සියයට 7.5 සිට සියයට 12.0 දක්වා ද, 12 මාසික තැන්පතු වල පොලිය සියයට 15.0 දක්වාද, 18 මාසික තැන්පතුවල පොලිය සියයට 18.0 දක්වා ද වැඩි කරන ලදී.

අපේක්ෂිත පරිදි, කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකයන්හි වූ මෙම ඉහළ දැමීමේ සංශෝධනය වෙළෙඳ බැංකුවල තැන්පතු හා ණය දීමේ අනුපාතිකයන්හි ද ඉහළ දැමීමකට තුඩු දුන්. වෙළෙඳ බැංකුවල ඉතුරුම් තැන්පතුවල පොලී අනුපාතිකය සියයට 5.5 සිට සියයට 7.2 දක්වා වැඩිවූ අතර, 3 මාසික, 6 මාසික සහ 12 මාසික කාලීන තැන්පතු සඳහා උපරිම පොලිය පිළිවෙලින් සියයට 8.5, සියයට 12 හා සියයට 15 දක්වා වැඩි කරන ලදී. මේ සමගම අන්තර් බැංකු ඒකාණක ණයෙහිද, අවම පොලී අනුපාතිකය සියයට 5 සිට 7 දක්වා හා උපරිම අනුපාතිකය සියයට 8 සිට 9.5 දක්වා ද ඉහළ නංවන්නට යෙදුණි. මෙකී අනුපාතිකයන්හි වැඩි වීමට හේතු වූයේ වෙළෙඳ බැංකු වෙත බැංකු පොලී අනුපාතිකය අනුව දෙන පිළිසරණ ණය කෙරෙහි මහ බැංකුව මගින් පනවන්නට යෙදුණු සීමාවන් හේතුකොටගෙන අන්තර් බැංකු ඒකාණක ණය වෙළෙඳ පොලෙහි උද්ගත වූ සැලකිය යුතු පීඩනකාරී තත්ත්වය හා වෙළෙඳ බැංකු කැට මුදල් වලින් කොටසක් අවශ්‍ය සංචිත වශයෙන් සැලකීමට ඉඩ දීමේ සහනදායී තත්ත්වය අනුක්‍රමික ලෙස ඉවත්කර ගැනීමත්ය. වෙළෙඳ බැංකුවල ඉහළ තැන්පතු අනුපාතිකයන් ඉතා ඉක්මණින්ම ඔවුන්ගේ ණයදීමේ අනුපාතිකයන් වැඩිකිරීමටද ඉවහල් විය. වාණිජ බිල්පත්හි අවම හා උපරිම මට්ටම් අනුපාතිකයන් සියයට 8.5 හා සියයට 13 සිට පිළිවෙලින් සියයට 11 සහ සියයට 21 දක්වා ඉහළ නැගුණි. සියලුම වර්ගවල සුරැකුම්පත් තබාගෙන දෙන ලද ණය හා අධිරාවන් සඳහා පොලී ප්‍රමාණයන්හි අවමය සියයට 6.5 සිට සියයට 10 දක්වාද, උපරිමය සියයට 14 සිට සියයට 20 දක්වාද, නියුණු ලෙස ඉහළ නැංවීය. වසරේ පසු භාගයේදී ඉහළ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතිකයන්ට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කෙරේ සිය බලපෑම ඇති කිරීමට ඉඩ සැලැස් වූ අතර, ත්‍රෛමාසික භාණ්ඩාගාර බිල්පත්හි පොලිය ඔක්තෝබර් මාසයේදී වසරකට සියයට 5 සිට නොවැම්බර් මාසයේදී සියයට 9 දක්වා ඉහළ දැමීය.

අනෙක් අතට, දිගුකාලීන පොලී අනුපාතිකයන්හි වෙනස්වීම් සාමාන්‍යයෙන් මධ්‍යස්ථ එකක් විය. සැප්තැම්බර් මාසයේදී ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුවේ තැන්පතුවල පොලී සංශෝධනය කිරීම අනුගමනය කරමින්, රාජ්‍ය පිළිනපත්වල පොලිය (අවුරුදු 10 12 දක්වා පිළිනපත්) සියයට 9 සිට සියයට 10 දක්වා වැඩි කරන ලදී. සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාවේ උපරිම ණය දෙන අනුපාතිකය සියයට 12.5 සිට සියයට 13 දක්වාද, රාජ්‍ය උකස් බැංකු

පොලිය සියයට 12 සිට සියයට 16 දක්වාද, ඉහළ ගියේය. කෘෂිකාර්මික හා කාර්මික ණය සංස්ථාවේ අවම හා උපරිම පොලී ප්‍රමාණයන් සියයට 9 හා සියයට 12 සිට පිළිවෙලින් සියයට 12 සහ සියයට 15 දක්වා ද ඉහළ නැගුණි. අනෙක් අතට, මහ බැංකුවේ මැදි හා දිගුකාලීන ණය අරමුදලේ සහ ජාතික නිවාස දෙපාර්තමේන්තුවේ ණය දීමේ අනුපාතිකයන්හි වෙනසක් සිදු නොවීය.

සාරාංශ වශයෙන් ගත් කල, 1977 දී සිදුවූ පොලී ප්‍රමාණ අනුපාතිකයන්ගේ වෙනස්වීම, ශ්‍රී ලංකාවේ පොලී ප්‍රමාණ ප්‍රතිපත්තියේ කැපී පෙනෙන සිද්ධියක් විය. එතෙක් වෙළෙඳපලේ තත්ත්වයන් පිළිබිඹු කිරීමට අසමත් වූ පොලී ප්‍රමාණයන්ට රටේ සාමාන්‍ය ආර්ථික තත්ත්වයන්ට අනුව ඉහල නැගීමට ප්‍රථම වතාවට ඉඩ දෙන ලදී. පුළුල්ව පැතිර ගිය උද්ධමනකාරී පීඩන සහිත පසුබිමක් යටතේ සිදුකරන ලද මේ වෙනස්කමෙහි යහපත් ප්‍රතිඵලය කෙටි-කාලීනව නිරීක්ෂණය කළ හැක්කේ එයට ආසන්නවම ගතවූ කාලය තුළදී මූල්‍ය ප්‍රසාරණ වේගය අඩුකිරීමෙහි ලා ඵමගින් සිදුවූ දයකවීම මගිනි. 1977 දෙසැම්බර් මාසයෙන් අවසන්වූ සිව් මාසික කාලය තුළදී වෙළෙඳ බැංකු සතු බැංකු නොවන පෞද්ගලික අංශයේ මුළු කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු රුපියල් දශලක්ෂ 583 කින් වැඩිවූ අතර, මුල් මාස 8 තුළදීම එය වැඩිවූයේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 613 කින් පමණි. මේ අනුව, වෙළෙඳ බැංකුවල කාලීන හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු සමූච්චනය වීමේ මාසික සාමාන්‍යය දෙගුණයකින්ම වාගේ වැඩිවිය. එය පූර්ව පොලී සංශෝධන කාලයේදී මසකට රුපියල් දශ ලක්ෂ 77 ක් වූ අතර, පස්වෘත් පොලී සංශෝධන කාලයේදී මසකට රුපියල් දශ ලක්ෂ 146 ක් විය. මේ වාසිදයක වර්ධනය සිදු නොවන්නට, 1977 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රසාරණ වේගය සහ ඒ හේතුවෙන් සිදුවන උද්ධමනකාරී පීඩනය සැලකිය යුතු පරිදි වඩා අයහපත් වීමට ඉඩ තිබුණි.

ග්‍රාමීය ණය

ග්‍රාමීය බැංකු, කෘෂි සේවා මධ්‍යස්ථාන වල පිහිටි ලංකා බැංකු උප කාර්යාල සහ සපිරි ණය ක්‍රමය මගින්, 1977 වර්ෂය තුළදී බෙදු හරින ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 448 ක් වූ අතර, එය මෙතෙක් වාර්තා ගත වී ඇති ඉහළම ණය ප්‍රමාණයයි. මෙය 1976 වර්ෂය තුළදී ග්‍රාමීය අංශය වෙත බෙදු හරින ලද ණය ප්‍රමාණය සියයට 177 කින් හෙවත් ආසන්න වශයෙන් තුන්ගුණයකින් වැඩිවීමකි. බෙදු හරින ලද මෙම ණය ප්‍රමාණයෙන් රුපියල් දශ ලක්ෂ 417 ක් හෙවත් සියයට 93 ක්ම දී ඇත්තේ හෝග වගාව සඳහා ය. මෙයින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 276 ක් හෙවත් සියයට 66 ක් මහජන බැංකුව විසින් සපිරි ණය ක්‍රමය යටතේ දී ඇත.

වි වගාව සඳහා දෙන ලද ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 342 කි. එය ඉහතින් සඳහන් කරන ලද ණය ක්‍රම තුන යටතේ බෙදු හරින ලද මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 76 ක් වෙයි. මෙයින් විශාල කොටසක් දී ඇත්තේ සපිරි ණය ක්‍රමය යටතේ ය.

අතිරේක ආහාර හෝග වගාව සඳහා දී ඇති ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 49 ක් හෙවත් මුළු ණයෙන් සියයට 11 කි. උක් සහ කපු වගාව සඳහා දී ඇත්තේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 26 ක් හෙවත් සියයට 6 ක ප්‍රමාණයකි. නිවාස නැගීම, විද්‍යුත්කරණය සහ ලිං සෑදීම සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 14 ක් ග්‍රාමීය බැංකු සහ ලංකා බැංකු උප කාර්යාල මගින් දී ඇත.

මෙතෙක් අවසන් වී නොමැති 1977/78 මහ කන්නයේ වි වගාව සඳහා සපිරි ණය ක්‍රමය යටතේ වර්ෂය අවසාන වන විට දෙන ලද ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 293 කි. එකම වගා කන්නයක් තුළදී දී ඇති ඉහලම ණය මුදල මෙය වෙයි. එසේම අතිරේක ආහාර හෝග උක් සහ කපු වගාව සඳහා ද කන්නය තුළදී දෙන ලද ණය ප්‍රමාණයේ වාර්තාගත වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කරයි. 1977 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට, මෙම කන්නය සඳහා ණය දීම අවසන් වී නොමැති හෙයින්, කන්නය අවසාන වන විට එම කන්නය සඳහා දුන් ණය මුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 400 ඉක්ම විය හැක.

මෙයට 1977 අගෝස්තු මාසයේදී 1977/78 මහ කන්නය සඳහා ණය දීමේ කොන්දේසි ලිහිල් කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවිය. මෙම කන්නයේදී සතුටුදයක කාලගුණ තත්ත්වයක් පැවතීම නිසා, ණය ආපසු ගෙවීම් පැහැර හැරියවුන් සඳහා ද, ණය ලබාදෙන ලෙස රජය විසින් ලංකා බැංකුවටත්, මහජන බැංකුවටත් නියෝග කරනු ලැබීය. ලංකා බැංකුවෙන් ණය ලබා ගැනීමේදී වගා කිරීමට ඉඩමක් ඇති බවට සාක්ෂියක් වශයෙන් කෘෂි හැඳුනුම් පත ඉදිරිපත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉවත් කරන ලදී. එසේම මහජන බැංකුවෙන් ණය ගැනීම සඳහා අඩුම වශයෙන් අවුරුද්දක කාලයක්වත් සමුපකාරයක සාමාජිකයෙකු වී සිටීමේ අවශ්‍යතාවය ද ඉවත් කරන ලදී. තමාට වගා කිරීම සඳහා ඉඩමක් ඇති බවට ග්‍රාමීය මට්ටමේ නිලධාරියෙකුගෙන් ලබාගන්නා ලද ලියවිල්ලක් ඒ වෙනුවට ඉදිරිපත් කිරීමෙන් ගොවියා ණය ලබා ගැනීමට සුදුස්සකු වේ. විශේෂයෙන් එවැනි ග්‍රාමීය ණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සියයට 75 ආවරණය (ගෙවීම් පැහැර හරින ප්‍රමාණයෙන්) සහ අවුරුද්දකට සියයට 1 1/2 ක පොලියක් යටතේ සියයට සියයක ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් ද තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක වේ.

ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මය සඳහා ණය දීමේ කොන්දේසි ලිහිල් කරන ලද්දේ නොගෙවා පැහැර හරින ලද ණය ප්‍රමාණය ක්‍රමයෙන් වැඩිවෙමින් තිබියදීත්ය. ගෙවීමට තිබෙන කල්පසුදු ණය ප්‍රමාණයන් ගෙවීමේ කාලය දික්කොට කොටස් වශයෙන් ගෙවීමේ පහසුකම් සලස්වා දීමට බලාපොරොත්තු වේ.

කෘෂිකාර්මික ණය ආපසු ගෙවීම පැහැර හැරීම පිළිබඳ දත්තයන් පහත සංඛ්‍යා සටහනෙන් පැහැදිලි වේ.

නව කෘෂිකාර්මික ණය ක්‍රමය සහ පසුව සපිරි ණය ක්‍රමය (මුලින් පැවති ක්‍රමය වෙනුවට 1973 දී හඳුන්වා දුන්) යටතේ, 1976/77 මහ කන්නය දක්වා වි වගාව සඳහා බැංකු ආශය මගින් දෙන ලද මුළු ණය ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ 625 කි. මෙම ප්‍රමාණයෙන් රුපියල් දශලක්ෂ 266 ක් නැතහොත් සියයට 43 ක් 1977 වර්ෂය අවසානවන විට ආපසු ගෙවා නොතිබුණි.

මේ නිසා ණය දීමේ කොන්දේසි ලිහිල් කිරීම සැලකිය යුතු අවදනමකින් යුක්ත බව මෙම අත්දැකීම් තුළින් කිවහැක. එබැවින් ණය ආපසු අයකරගැනීම සඳහා දැඩි උත්සාහයක් දරනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වන අතර, 1978 යල කන්නයේ සිට ණය දීමේ කොන්දේසි මෙතරම් ලිහිල් නොවීමට ඉඩ ඇත.

කෘෂිකාර්මික ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පසුගිය වාර්ෂික වාර්තාවන්හි නැවත නැවතත් අවධාරණයෙන් දක්වා ඇත. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් විසින් මෙම ක්ෂේත්‍රයේදී බලවත් අසිරිතාවයකට මුහුණපායි. කෘෂි කටයුතු වලදී ගොවීන්ගේ පැවැත්ම පිණිස කෘෂිකාර්මික ණය එක් අතකින් ඉතා වැදගත් වන අතර, එසේ නොමැතිව කෘෂි කාර්මික නිෂ්පාදනයන් වැඩිකිරීමේලා ඇති ඉඩකඩද අල්ප වේ. අනෙක් අතින් ණය දීමේ කොන්දේසි ලිහිල් කිරීමත්, ණය ආපසු අයකර ගැනීමේදී දක්වන උද්ඝෝෂයන් නිසා මෙම ණය ක්‍රමයේ පරමාර්ථ ඉටු නොවනවා පමණක් නොව, ආර්ථිකයේ උද්ධමනකාරී ප්‍රවණතාවයන් ඇතිවීම, බැංකු ක්‍රමය දුඵල වීම සහ සතුටුදයක අන්දමින් ණය ආපසු ගෙවන වගකීමෙන් යුතු ගොවියන් අපදෙයශීමත් වීම ද සිදුවේ. ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව පැහැදිලි ප්‍රතිපත්තියක් සකස්කර ගැනීම සඳහා රජය විසින් ඉතා ඉහළ ප්‍රමුඛතාවයක් දිය යුතු වේ.

17 වැනි සංඛ්‍යා සටහන

ග්‍රාමීය ණය ක්‍රම යටතේ දෙන ලද වගා ණය*
(1977 දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට)

ප්‍රමාණය රුපියල් දශලක්ෂ වලින්

වගා වර්ෂය	දෙන ලද ණය ප්‍රමාණය			ආපසු අයකර ගැනීම්			ආපසු අයකර ගැනීම් ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්		
	ව	අනෙකුත් හෝග	සියළුම හෝග	ව	අනෙකුත් හෝග	සියළුම හෝග	ව	අනෙකුත් හෝග	සියළුම හෝග
1967/68 — 69/70	180.1	19.4	199.5	128.4	15.5	143.9	71.3	79.9	72.1
1970/71 — 72/73	88.2	24.8	113.0	57.2	19.0	76.2	64.8	76.6	67.4
1973/74	111.1	26.2	137.3	59.2	15.2	74.4	53.3	58.0	54.2
1974/75	85.4	27.8	113.2	41.9	15.7	57.6	49.1	56.5	50.9
1975/76	74.3	29.6	103.9	41.1	14.1	55.2	55.3	47.6	53.1
1976/77	99.2	76.3	175.5	34.3	14.1	48.4	34.6	18.5	27.6
එකතුව	638.3	204.1	842.4	362.1	93.6	455.7	56.7	45.9	54.1
1977/78**	292.6	8.9	301.5	0.4	...	0.4	0.1	...	0.1

(46)

* 1973 දක්වා නව කෘෂිකාර්මික ණය ක්‍රමය යටතේ ණය දෙන ලදී.
එතැන් පටන්, මේ ක්‍රමය වෙනුවට හඳුන්වා දුන් සයිට් ග්‍රාමීය ණය ක්‍රමය යටතේ ණය දී ඇත.
** අසම්පූර්ණ දත්ත මහ කන්නය පමණි

මූලයන්: මහජන බැංකුව,
ලංකා බැංකුව,
සීමාසහිත හැටන් නැෂනල් බැංකුව.

මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති

නියුණු මූල්‍ය ප්‍රසාරණ පසුබිමක් පෙන්වුම් කළ පිළිවෙලින් දෙවන වර්ෂය වූ 1977 වර්ෂය තුළදී මූල්‍ය ප්‍රසාරණ වර්ධන වේගය වැඩිපැවැත්වීම සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සීමාවන් රැසක් හඳුන්වා දෙන ලදී. පළමුව, 1977 ජනවාරි මාසයේදී මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකය සියයට 2 කින් වැඩිකිරීමෙන් එය සියයට 8.5 දක්වා ඉහළ නංවන ලද අතර, 1977 අගෝස්තු මස 31 වන දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිද්දෙන් එය නවදුරටත් සියයට 1 1/2 කින් වැඩි කිරීමෙන් සියයට 10 දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. දෙවනුව, පසු අවසානවේදී පොලී අනුපාතිකය ඉහළ දැමීම මහ බැංකුව විසින් වෙළඳ බැංකු වෙත දෙන පිළියරණ ණය හා සම්බන්ධයෙන් වූ ඇතැම් සීමාවන් සමඟ බැඳුණකි. බැංකු පොලී අනුපාතිකය යටතේ මහ බැංකුවෙන් ලබා ගන්නා වෙළඳ බැංකු ණය 1977 ජූනි මස 30 වන දිනට පැවති වත්කමිහි තෝරාගත් ශීර්ෂයන්ගෙන් සියයට 7 කට සීමා කෙරුණි. මෙම සීමාව ඉක්මවා ගනු ලබන ණය, දින 30 ක කාලසීමාවකදී සියයට 15 ක දණ්ඩන පොලියකට ද, එම මූලික දින 30 ඉක්මවන සෑම කාලසීමාවක් සඳහාම සියයට 1 ක අතිරේක දණ්ඩන පොලියකට ද යටත් වනු ඇත. 1977 නොවැම්බර් 16 වැනි දින බැංකු පොලී අනුපාතිකය යටතේ මහ බැංකුව විසින් දෙන පිළියරණ ණය මට්ටම 1977 සැප්තැම්බර් මස 30 වැනි දිනට පැවති වෙළඳ බැංකු වත්කමිහි තෝරා ගත් ශීර්ෂයන්ගෙන් සියයට 4 දක්වා වන පරිද්දෙන් නව දුරටත් අඩු කරනු ලැබිණ. කෙසේ වුවද, 1977 දෙසැම්බර් 23 වන දින සිට අපනයන මූල්‍යකරණයට පමණක් මෙකී සීමාව රුපියල් දශලක්ෂ 100 කින් ඉහළ නැංවෙන පරිද්දෙන් සංශෝධනය කරන්නට යෙදුණි. මෙවැන්නක් අවශ්‍ය වූයේ චීනිමය අනුපාතිකයේ සංශෝධනයන් හේතුකොටගෙන අපනයන අංශයට වැඩිපුර ණය ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වූ හෙයිනි. තෙවනුව, 1976 ඔක්තෝබර් මස වෙළඳ බැංකු විසින් කැට මුදල් වශයෙන් පවත්වාගැනීමට අවසර දෙන ලද සංචිත ප්‍රමාණයේ ක්‍රමික අඩුකිරීම නවදුරටත් පවත්වාගෙන යන ලදී. වෙළඳ බැංකු විසින් මහ බැංකුව වෙත වූ තම සංචිත සම්පූර්ණයෙන් රුපියල් තැන්පතු සවරූපයෙන් තබාගැනීමට නියම වූ දිනය වන 1977 දෙසැම්බර් 2 වන දින සිට මෙම සහනය මුළුමනින්ම ඉවත් කරන ලදී. සිඵ්වනුව, අත්‍යවශ්‍ය නොවන අරමුණු සඳහා ද, ණයදීම් කටයුතුවල සහ කුලී පිට ගැනුම්වල යෙදීසිටින බැංකු නොවන ආයතන සඳහා ද දෙනු ලබන අත්තිකාරම් වැඩි නොකරන ලෙස වූ නියමය (කලින් පනවන ලද) නවදුරටත් එලෙසම පවත්වා ගතයුතු බව වෙළඳ බැංකුවලට දැනුම් දෙන ලදී.

අගෝස්තු මාසයේදී ඉහළ නංවන ලද බැංකු පොලී අනුපාතිකයට අනුව 1977 සැප්තැම්බර් මස 7 වන දින ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව එහි තැන්පතු අනුපාතිකයන් ඉහළ නංවන්නට යෙදුනි. මේ අනුව වෙළඳ බැංකුවලටද තම තැන්පතු හා ණය අනුපාතිකයන් වැඩිකිරීමට සිදු විය. වෙළඳ බැංකුවල ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතික අවමය සහ උපරිමය සියයට 8.5 සහ සියයට 15 දක්වාද, ණය අනුපාතිකයේ අවමය සහ උපරිමය සියයට 10 සහ සියයට 21 දක්වාද වැඩි කරන ලදී. කෙසේ වුවද, වෙළඳ බැංකු මගින් කෘෂිකාර්මික අංශයට දෙන ලද ණය, මහ බැංකුව මගින් දෙනු ලබන ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් සහනදායී අනුපාතිකයන් යටතේ නවදුරටත් නොවෙනස්ව දෙන ලද බැවින් ඉහත සඳහන් මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තීන් නිසා එකී අංශයට දෙන ලද ණයවලට බලපෑමක් ඇති නොවූ බව මෙහිදී සඳහන් කළ යුතුව ඇත.

1977 වර්ෂයේදී වූ මූල්‍ය ප්‍රසාරණ වර්ධන වේගය, 1976 දී වූ ප්‍රමාණයට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවීමක් පෙන්වුම් නොකළද, 1977 වර්ෂයේදී ක්‍රියාත්මක කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති මිනුම් හේතුකොටගෙන මූල්‍ය ප්‍රසාරණ වර්ධන අනුපාතය සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිපැවැත්වුණු බවට සාක්ෂි ඇත. 1977 මූල්‍ය ප්‍රසාරණයට හේතු වූ ප්‍රධාන සාධකය වූයේ බැංකු විදේශීය වත්කමිහි (ඉද්ධ) වූ වර්ධනයයි. ඇත්ත වශයෙන්ම ආයාතන ප්‍රවාහය සීමා කිරීම මගින් මේ වත්කම් නවදුරටත් වර්ධනය කිරීමට සීමාකාරී මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ආධාර උපකාර විය හැක. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මගින් විශාලතම බලපෑමක් ඇතිකරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලබන පොද්ගලික අංශයේ කටයුතු, වර්ෂය තුළදී රුපියල් දශලක්ෂ 70 ක සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇති කළේය. මේ අංශයේ කටයුතුවල කැපීපෙනෙන

ලක්ෂණය වූයේ වර්ෂයේ අවසාන මාස 4 කුලදී රුපියල් දශලක්ෂ 781 ක සංකෝචනාත්මක බලපෑමක් ඇතිකිරීමය. මේ වාසිදයක සංවර්ධනයට හේතු වූ ඉතාමත්ම වැදගත් සාධකය වූයේ, 1977 වර්ෂයේ අගෝස්තු/සැප්තැම්බර් මාසවලදී හඳුන්වා දෙන ලද පොළී ප්‍රමාණ සංශෝධනය හේතුකොටගෙන අනෙකුත් පෞද්ගලික අංශයේ ගනුදෙනුකරුවන් සතු කාලීන ජාලනිරීක්ෂිත තැන්පතු විශාල වශයෙන් වැඩිවීමය. 1977 වර්ෂයේදී ක්‍රියාවට නගන ලද මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තීන් නොතිබෙන්නට, වර්ෂය කුල මූල්‍ය ප්‍රසාරණය සැලකිය යුතු පරිදි ඉහල යාමට ඉඩ තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයේ සිදුවූ දැඩි මූල්‍ය ප්‍රසාරණයක් සමග ඇතිවන මෙවැනි මූල්‍ය ප්‍රසාරණයක ප්‍රති විපාක වනුයේ ආර්ථිකය කුල උද්ධමනකාරී පීඩනය තවදුරටත් දැඩි වීමය.